

NOSLĒGUMA PĀRSKATS PAR PROJEKTA ĪSTENOŠANU

Projekta nosaukums:	Lielo plēsēju populāciju stāvokļa izmaiņas medību ietekmē
Projekta īstenotājs:	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts „Silava”

1. Piešķirtā finansējuma apstiprinājums

Finansēšanas līguma/vienošanas	
numurs	datums
2015/47	09.03.2015.

2. Informācija par projekta finansējuma apjomu

MSAF finansējums, EUR		Projekta kopējas izmaksas, EUR
Piešķirtā summa	25651	32703
Izlietotā summa	25651	
Atlikums	-	

3. Projekta īstenošanas laiks

No	2015.gada	9.	marta	līdz	2015.gada	15.	novembrim

4. Projekta īss apraksts (ietver informāciju par projekta ieviešanas ģeogrāfisko vietu, mērķiem, sasniegtajiem rezultātiem un projekta ilgtspēju)

Projekta mērķis ir turpināt iegūt informāciju par lielo plēsēju – vilku un lūšu - populāciju stāvokli Latvijas teritorijā, nodrošinot kādreizējā Valsts mežierīcības institūta 1998. gadā uzsāktā lielo plēsēju monitoringa datu nepārtrauktību un reprezentācijas līmeņa saglabāšanu. Galvenais pētījuma praktiskais rezultāts ir pamatojums vilku un lūšu nomedīšanas lielākā pieļaujamā apjoma noteikšanai atbilstoši sugu aizsardzības plānu (Vilka (*Canis lupus*) aizsardzības plāns, apstiprināts ar Vides ministra rīkojumu Nr. 394., 21.11.2008.; Eirāzijas lūša (*Lynx lynx*) aizsardzības plāns, apstiprināts ar Vides ministra rīkojumu Nr. 683., 13.11.2007.) un Zemkopības ministrijas 27.02.2014. apstiprinātās kārtības Nr. 4 „Medijamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas un pieļaujamā nomedīšanas apjoma noteikšanas metodika” populāciju stāvokļa novērtēšanas prasībām, kā arī nodrošināts zinātniskais materiāls sugu aizsardzības plānu atjaunošanai. 2015. gadā izpēte veikta 129 indivīdiem (73 vilkiem un 56 lūšiem), kas iegūti medību ceļā vai gājuši bojā citu iemeslu dēļ, piemēram, sabraukti uz autoceļiem.

Izpētes galvenais uzdevums ir noskaidrot, kādu ietekmi uz lielo plēsēju populācijām atstājusi iepriekšējā periodā pieļautā medību slodze un vai šādu medību apjomu turpmāk nepieciešams saglabāt, palielināt vai samazināt. Pētījuma rezultātiem nodrošināta publicitāte semināros, populāros masu saziņas līdzekļos, kā arī zinātnisku referātu un rakstu veidā. Tiek uzturēta saikne starp projekta izpildītājiem, par medību uzraudzību atbildīgajiem Valsts meža dienesta darbiniekiem un medniekiem, kuri sniedz ziņas par nomedītajiem plēsējiem un atvēr materiālus zinātniskai izpētei no iegūtajām trofejām. Rezultātā tiek saglabātas divu Eiropas mērogā apdraudētu sugu medīšanas iespējas, vienlaikus līdz minimumam samazinot saimnieciskos zaudējumus un konfliktu riskus, ko radītu šo plēsēju pilnīga aizsardzība.

Latvijā gūtā pieredze un atziņas tiek izplatītas vietējā un starptautiskā mērogā. Par pētījumu regulāri tiek informēti zinātnieki un sugu aizsardzības speciālisti pārējās Eiropas valstīs. Šajā gadā ar lielo plēsēju izpētes rezultātiem plašs vietējo speciālistu loks (120 dalībnieki no 21 organizācijas) tika iepazīstināts 15.05.2015. Mežzinātnes dienā, kuras tēma bija „Meža un medību fauna cilvēku apsaimniekotā vidē”

(<http://www.silava.lv/73/section.aspx/458>). Ar Latvijā notiekošo vilku izpēti, populācijas regulēšanas un aizsardzības pasākumiem tika iepazīstināti arī Vācijas medību žurnāla “Jagd und Hund” lasītāji (skat. pie “Publicitātes”).

5. Projekta ietvaros veiktie pasākumi saskaņā ar darba uzdevumiem

Darba uzdevums	Veikto pasākumu apraksts	Pasākuma rezultāts (ietekme uz sabiedrību, ieguldījums medību saimniecības attīstībā.)	Pasākuma un rezultāta dokumentāls apliecinājums
1. Materiāla ievākšana un apstrāde no nomedītajiem vilkiem un lūšiem.	Ievākts un apstrādāts materiāls (pārbaudīta ilķņa sakne, kuņģa saturs, reproduktīvie orgāni, saglabāts ģenētiskais paraugs) no 56 lūšiem un 73 vilkiem. Materiāls sagatavots, lai saistībā ar ESF finansētā projektā “Savvaļas sugu ģenētiskā monitoringa sistēmas izveide” (Nr. 1DP/1.1.1.2.0/13/APIA/053) plānotajām aktivitātēm to varētu izmantot arī populāciju radniecības struktūras noskaidrošanai. Līdz apstrādei materiāls uzkrāts 6 reģionālajos punktos – Valmierā, Cesvainē, Daugavpilī, Saldū, Talsos un Ķemeru sasaldētā vai atdzesētā veidā un periodiski nogādāts laboratorijā Salaspilī.	Neapstrīdami pierādījumi, pēc kuriem iespējams vērtēt populācijas stāvokli un to attīstību. Materiāla ievākšana noritējusi sadarbībā ar Valsts meža dienestu un medību tiesību lietotājiem.	Uzņēmuma līgumi: 31.10.2015. D.Ļeontjevs Nr. 8, A.Zvirbulis Nr. 10, A.Upenieks Nr.11, A.Stradiņš Nr. 13, A.Ennītis Nr. 12, L.Kļaviņš Nr.7, J. Mikijanskis Nr.9. Degviela: NESTE LATVIA SIA Maksājuma uzd. Nr.125499, rēķins 30.09.2015. Nr. 3421634, maks. uzd. Nr.125585, rēķins 31.10.2015. Nr. 3447869 VIRŠI AS Maks. uzd. Nr.39-05, rēķins 30.04.2015. Nr. 2915040074R, maks. uzd. Nr.27-06, rēķins 31.05.2015. Nr. 2915050076R, maks. uzd. Nr.125502, rēķins 30.09.2015. Nr. 2915090073R, maks. uzd. Nr.125589, rēķins 31.10.2015. Nr. 2915100069R. Transporta uzturēšana: SEB LĪZINGS SIA Maksājuma uzd. Nr. 73-05, rēķins 12.05.2015. Nr. VU 14337/10, maksājuma uzd. Nr. 48-06, rēķins 12.06.2015. Nr. VU 14337/11,

2. Plēsēju absolūtā vecuma noteikšana pēc ilkņa saknes uzbūves un zobu cementa pieauguma gadskārtām.	Noteikts vecums 73 vilkiem un 28 lūšiem.	Informācija par populāciju dzimuma un vecuma struktūru un demogrāfisko vitalitāti.	Uzņēmuma līgums: L. Mihailova 20.04.2015. Nr. 3. Transporta uzturēšana: UNICREDIT LEASING SIA Maksājuma uzd. Nr. 74-05, rēķins 11.05.2015. Nr. 527204/00/21, maks. uzd. 74-05, rēķins 11.05.2015, Nr.531175/00/10, maks. uzd. Nr.47-06, rēķins 08.06.2015. Nr.527204/00/22, maks. uzd. Nr.47-06, rēķins 08.06.2015. Nr. 531175/00/11, maks. uzd. Nr. 1061, rēķins 07.07.2015. Nr. 531175/00/12. 527204/00/14 Komandējumi: A.Ornicāns– maks.uzd. Nr. 3828, atskaite 29.07.2015. Nr. 78/391, maks. uzd. Nr. 4810, atskaite 25.09.2015. Nr. 102/488, maks. uzd. Nr.5258, atskaite 21.10.2015. Nr. 112/541 A.Žunna – maks. uzd. Nr. 5259, atskaite 16.10.2015. Nr.112/556, maks. uzd. Nr. 4404, atskaite 26.08.2015. Nr.92/466 Biroja un datortehnikas uzturēšana: DIVI GRUPA SIA Maks. uzd. Nr. 1173, pavadzīme 10.08.2015. Nr. AE 15044, maks. uzd. Nr. 1211, pavadzīme 26.08.2015. Nr. AE 150593, maks. uzd. Nr. 1237, pavadzīme 07.09.2015. Nr. AE 150612
3. Kuņģu satura pārbaudes un barības sastāva analīzes.	Kuņģa saturs pārbaudīts 79 vilkiem un 45 lūšiem.	Informācija par plēsēju barošanās apstākļiem un to ietekmi uz upuru populācijām.	Uzņēmuma līgums: L. Mihailova 20.04.2015. Nr. 3. Rīkojums par darba algu 14.09.2015. A.Žunna Nr. 350/p
4. DNS analīzes un populāciju radniecības	Veikta DNS izdalīšana no 200 ievāktajiem	Vilkiem un lūšiem, kas nomedīti laika posmā no 2009. gada rudens līdz 2014. gada	Rīkojums par darba algu 14.09.2015. A.Žunna Nr. 350/p; A.Ornicāns Nr. 349/p; S.J.Howlett Nr. 355/p

struktūras izpēte.	muskuļaudu paraugiem, amplificēšana ar izvēlētiem marķieriem, ģenētiskās analīzes un sekvenšu noteikšana. Radniecības analīzei izmantota programma COLONY 2.0.5 (Jones and Wang 2010). Paraugi, kas ievākti no indivīdiem, kuri nomedīti 2015./2016. gada medību sezonā uzglabāti -20 ° C temperatūrā turpmākām analīzēm.	pavasariem un no kuriem ievākti DNS paraugi (kopā 340 vilki un 288 lūši), noskaidrota savstarpējās radniecības struktūra, identificējot vecāku – pēcnācēju, brāļu – māsu un pusbrāļu – pusbāsu grupas. Saistot šīs ziņas ar informāciju par attiecīgo indivīdu mūža ilgumu un izplatīšanās attālumu no izcelsmes teritorijām, iespējams precīzāk novērtēt populāciju dinamiku, paaudžu nomaiņas gaitu un telpisko struktūru.	Materiāli un reagenti DNS izdalīšanai un genotipēšanai: SARSTEDT SIA Maksājuma uzd. Nr. 835, pavadzīme19.03.2015. Nr. SAR150636, maksājuma uzd. Nr. 835, pavadzīme16.04.2015. Nr. SAR150848, MEDIQ LATVIJA SIA , Maksājuma uzd. Nr. 831, pavadzīme18.03.2015. Nr. MQ039819, ADRONA SIA Maksājuma uzd. Nr. 818, pavadzīme15.04.2015. Nr. ADR150142, maksājuma uzd. Nr. 1012, pavadzīme15.06.2015. Nr. ADR150230, maksājuma uzd. Nr. 1012, pavadzīme 26.06.2015. Nr. ADR1500251, maksājuma uzd. Nr. 1208, pavadzīme07.08.2015. Nr. ADR150318, INTERLUX SIA Maksājuma uzd. Nr. 1030, pavadzīme16.06.2015. Nr. ILX1510724, maksājuma uzd. Nr. 1030, pavadzīme 08.06.2015. Nr. ILX1510486. BIOAVOTS SIA Maksājuma uzd. Nr. 125448, pavadzīme14.09.2015. Nr. 1-45368872-3 QANTUM LATVIJA SIA Maksājuma uzd. Nr. 125430, pavadzīme 09.09.2015. Nr. QLV32364. ENOLA SIA Maksājuma uzd. Nr. 125453, pavadzīme15.09.2015. Nr. ENO209311. LABOCHEMA LATVIJA SIA Maksājuma uzd. Nr. 125557, pavadzīme20.10.2015. Nr. LBL009611.,

5. Parazitoloģiskā izpēte.	Izmeklēti 48 dzīvnieki – 28 vilki un 20 lūši.	Pētījums veicina kontaktus un sadarbību starp medniecības, veterinārās medicīnas un pārtikas drošības speciālistiem Latvijā un arī kaimiņvalstīs (Tartu Universitāte). Trihinelu un alāriju konstatācija un sugu noteikšana tiek veikta sadarbībā ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnisko institūtu „BIOR”, kur paralēli notiek parazitoloģiskā izpēte arī lapsām un jenotsuņiem.	Rīkojums par darba algu 14.09.2015. G.Bagrade Nr. 352/p Biroja un datortehnikas uzturēšana: VIRZA SIA maksājuma uzd. Nr.1164, pavadzīme 14.08.2015. Nr. VZ150252
6. Pamatojuma sagatavošana 2015./2016. gada medību sezonas lielākā pieļaujamā vilku un lūšu nomedīšanas apjoma noteikšanai un pārskats par pētījuma rezultātiem.	Lielākais pieļaujamais nomedīšanas apjoms un vilku un lūšu medīšanas kārtība saskaņota tiešu sarunu ceļā ar Valsts meža dienesta (VMD) Medību daļu pirms attiecīgo VMD rīkojumu izdošanas. Pamatojumam izmantota lielo plēsēju nomedīšanas gaita iepriekšējās sezonās, populāciju demogrāfiskais stāvoklis, radniecības struktūra, kā arī informācija par situāciju kaimiņvalstīs.	Pamatojums vilku un lūšu nomedīšanas lielākā pieļaujamā apjoma noteikšanai 2015./2016. gada medību sezonai veikts atbilstoši sugu aizsardzības plānu (Vilka (<i>Canis lupus</i>) aizsardzības plāns, apstiprināts ar Vides ministra rīkojumu Nr. 394., 21.11.2008.; Eirāzijas lūša (<i>Lynx lynx</i>) aizsardzības plāns, apstiprināts ar Vides ministra rīkojumu Nr. 683., 13.11.2007.) prasībām.	Rīkojums par darba algu 14.09.2015. J.Šuba Nr. 354/p; J.Baumanis Nr. 353/p. Sakaru izdevumi: LMT SIA Nr.50034308132, maks. uzd. Nr. 1056 rēķins 06.07.2015. Nr.30034308133, maks. uzd. Nr. 1138 rēķins 04.08.2015. Nr.10034308134, maks. uzd. Nr. 1238 rēķins 04.09.2015. Nr.80034308135, maks. uzd. Nr. 125523 rēķins 06.10.2015. Nr.60034308136.

6. Publicitāte

Aprakstiet, kāda veida publicitāte bija Jūsu projektam (pievienojiet preses, informatīvos u.c. materiālus).

Publicitātes avots (atzīmēt ar X)		Apraksts (īss apraksts par projekta publicitāti attiecīgajā medijā)
TV	X	LTV1 raidījums "Vides fakti" par vilku populācijas izpēti http://www.videsfakti.lv/skatities-raidijumus/?content_id=a183ap5
Radio	X	LR 4 raidījums "Teorija vsego" 28.06.2015. 13:00 http://lr4.lsm.lv/lv/raksts/teorija-vsego/lesoved-otstrel-volkov-derzhit-ih-v-dolznom-strahe-pered-chelov.a53878/
Prese	X	Intervija Vācijas medību žurnālam "Wild und Hund", 2015, 2: 54-60. Pfannenstiel H.-D. "Der baltische Weg".
Internets	X	LVMI "Silava" mājas lapa www.silava.lv – par Mežzinātnes dienas organizēšanu un norisi 15.05.2015.
Citi	X	Zinātniska publikācija: Stronen A.V., Jedrzejewska B., Pertoldi C., Demontis D., Randi E., Niedziałkowska M., Borowik T., Sidorovich V.E., Kusak J., Kojola I., Karamanlidis A.A., Ozolins J. , Dumenko V., Czarnomska S.D. 2015. Genome-wide analyses suggest parallel selection for universal traits may eclipse local environmental selection in a highly mobile Carnivore. - <i>Ecology and Evolution</i> , 5(19): 4410–4425.

Apstiprinu, ka Medību saimniecības attīstības fonda līdzekļi izlietoti paredzētajiem mērķiem, līguma tāmē un darba uzdevumos norādīto pasākumu īstenošanai un atbilstoši šim pārskatam.

Datums: 16.11.2015.

Jūrgis Jansons

(Projekta īstenotāja organizācijas/uzņēmuma/
komersanta vadītāja/direktora vārds, uzvārds)

(paraksts)

Sandra Deičmane

(Projekta īstenotāja grāmatveža vārds, uzvārds)

(paraksts)

Z.v.

Jānis Ozoliņš

(Projekta atbildīgā darbinieka vārds, uzvārds)

(paraksts)

Pārskatu sagatavoja:

vārds, uzvārds:	Jānis Ozoliņš
ieņemamais amats:	Vad. pētnieks
tālrunis:	
e-pasts:	janis.ozolins@silava.lv